

Földigiliszták – A termékeny talajok építészei

A földigiliszták jelentősége és ajánlások a mezőgazdasági területeken való elterjedésük támogatásához

Összefoglalás

Manapság rengeteget tudunk már a földigiliszták általános rendszertanáról és biológiájáról, azonban viszonylag keveset a talajra gyakorolt hatásukról, az egyéb talajlakó szervezetekkel való kölcsönhatásairól, valamint a különböző gazdálkodási gyakorlatok földigilisztákra gyakorolt hatásáról.

Jelen útmutató a földigiliszták biológiáját, ökológiáját, illetve gazdálkodók számára nyújtott sokoldalú szolgáltatásait foglalja össze, valamint javaslatokat fogalmaz meg e rendkívüli élőlények mezőgazdasági területeken történő elterjedése és védelme érdekében.



Alábecsült munkások

A 19. században még talajkártevőként tartották számon a földigilisztákat. Annak ellenére, hogy ez a nézet tévesnek bizonyult, a földigiliszták továbbra sem kapnak elég figyelmet a mezőgazdasági gyakorlatban és alacsony azoknak a gazdálkodóknak a száma, akik aktívan tesznek elterjedésük érdekében.

A nehéz gépek taposása, az intenzív talajművelés és a növényvédő szerek gyakori használata sok helyen gyakorlatilag kipusztította a földigilisztákat a mezőgazdasági területeken, pedig egy hektárnyi gyepterületen mintegy 1-3 millió földigilisztát is megtalálhatunk.

A talajban található földigiliszták száma és sokfélesége fontos szempont a talajtermékenység megőrzése szempontjából, mivel többféle módon is hozzájárulnak a talajok egészségéhez.

A földigiliszták jelenléte nélkülözhetetlen a talajok biológiai aktivitásának megőrzésében és szerepük van a klímaváltozáshoz történő alkalmazkodásban is, hiszen olyan kulcsfontosságú talajfunkciókat biztosítanak, amelyek számos pozitív, úgynevezett ökoszisztéma-szolgáltatás alapját képezik.

Az agro-ökoszisztémák fenntarthatóságában játszott nélkülözhetetlen szerepük miatt a földigiliszták sokkal nagyobb figyelmet érdemelnek minden gazdálkodási rendszerben.

Elterjedés és biológia

A sarkvidéki területek és a sivatagok kivételével a földigiliszták szinte valamennyi zóna talajában megtalálhatóak. Annak ellenére, hogy több mint 3.000 fajt ismerünk világszerte, Európában csupán 400 faj él, ebből pedig mindössze 40 faj található meg Közép-Európában. A mezőgazdasági művelés alatt álló területeken azonban legtöbbször csupán 4-11 fajjal találkozhatunk.

A földigiliszták leginkább a közepkötött vályog, illetve a vályogos homoktalajokat kedvelik, a kötött agyagtalajok és a száraz homoktalajok nem kedveznek fejlődésüknek. A savanyú tőzegtalajokban pedig csak bizonyos fajok élnek meg, amelyek alkalmazkodtak az ott uralkodó speciális körülményekhez.

A földigiliszták híműek és fajtól függően 2-8 évig élnek. Fejlődésük az avarlakó fajokat kivéve hosszú ideig tart és évente mindössze egyetlen generáció fejlődik az egy egyed által lerakott 8-12 kokonból (petéből). Az ivarérett földigiliszták könnyen felismerhetők a testet körülölelő „nyeregről” (clitellum).